

8 Αυγούστου 2013

Σχετικά με μία νέα έκδοση Βιοηθικής

Ορθοδοξία / Εκδόσεις

Αθανάσιος Μουστάκης, Δρ Θεολογίας

Τον Ιούλιο του 2013 ετέθη σε κυκλοφορία από τις **Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης** ένας ιδιαίτερα ενδιαφέρων τόμος με κείμενα σχετικά με τη βιοηθική και τίτλο «**Θέματα Βιοηθικής**».

Τα κείμενα είναι καρπός της συνεργασίας επιστημόνων από διαφορετικούς κλάδους, οι οποίοι αναλύουν και επεξεργάζονται μία σειρά ζητημάτων που προκύπτουν από την ταχύτατη ανάπτυξη της βιοηθικής. Όπως μας πληροφορούν οι επιστημονικοί επιμελητές του τόμου, Τσινόρεμα Σταυρούλα και Λούης Κίτσος, η ομάδα που δημιούργησε τον τόμο συγκροτήθηκε στον πυρήνα της το 2003 με την ίδρυση σχετικού διατμηματικού μεταπτυχιακού προγράμματος από το Πανεπιστήμιο Κρήτης, με τίτλο «**Βιοηθική**».

Τα θετικά του τόμου είναι πολλά. Ανάμεσά τους, το ευρύ φάσμα των επιστημόνων που συνεισφέρουν με τα κείμενά τους. Αν μετρήσαμε σωστά υπάρχουν έξι κείμενα φιλοσόφων, πέντε κοινωνιολόγων, επτά νομικών, πέντε ιατρών, δύο γεωπόνων και ένα βιολόγου. Χάρη στην ποικιλία των προσεγγίσεων ο αναγνώστης κατορθώνει να αποκτήσει μία, κατά το δυνατό, σφαιρική εικόνα για τα θέματα της βιοηθικής στο σύγχρονο κόσμο.

Σημαντικό πλεονέκτημα του βιβλίου αποτελεί η σαφής και κατανοητή γλώσσα, η οποία δεν αποτρέπει τον μη ειδικό αναγνώστη από τη μελέτη, αλλά αντιθέτως τον βοηθά να κατανοήσει ακόμη και τις δυσκολότερες έννοιες.

Ιδιαίτερα πρέπει να τονιστεί η πρόταξη των κειμένων που διερευνούν κάποιες πτυχές της σχέσης της βιοηθικής με τη φιλοσοφία. Συνήθως δεν γίνεται κάτι

τέτοιο, με αποτέλεσμα οι σχετικές συζητήσεις να περιορίζονται στο κομμάτι της βιολογίας, της γενετικής, της ιατρικής ή της νομικής, αφήνοντας την ηθική και τα σχετικά προβλήματα που ταλανίζουν τον άνθρωπο της εποχής μας έξω από αυτές.

Παρά ταύτα, αν και ο τόμος ασχολείται επαρκώς με την ηθική -το δεύτερο συστατικό της λέξης «βιοηθική»- αρκείται σε αυτό χωρίς να τολμά το άλμα που θα τον βοηθούσε να ενώσει το κτιστό και το άκτιστο, το χοϊκό και το ουράνιο. Το άλμα αυτό θα ήταν η ύπαρξη κάποιων θεολογικών κειμένων, τα οποία θα προσέθεταν μία ακόμη οπτική γωνία, και μάλιστα, εντελώς διαφορετική από τις υπάρχουσες, στην παρουσίαση του θέματος. Εύκολα μπορεί να διαπιστώσει ο αναγνώστης ότι από τον τόμο και, πιθανότατα, από το σχετικό μεταπτυχιακό πρόγραμμα, λείπει κάθε αναφορά στην καρδιά του προβλήματος, που, κατά τη γνώμη μας, δεν είναι π.χ. η νομική ή κοινωνιολογική οπτική, η οποία, παρά τη σπουδαιότητά της προσεγγίζει το θέμα διασπασμένα, αλλά η θεολογική οπτική, καθώς μας εξασφαλίζει μία σφαιρική διαπραγμάτευση.

Το καίριο ερώτημα που ζητά απάντηση **και** στην εποχή μας εξακολουθεί να σχετίζεται με το σκοπό του ανθρώπου:

είναι ο άνθρωπος ένα ον δημιουργημένο για ένα πρόσκαιρο πέρασμα από τη γη μας ή ένα ον πλασμένο για την αιωνιότητα;

Διαφορετική θα είναι η στάση μας απέναντι στα θέματα της βιοηθικής αν απαντήσουμε καταφατικά στην πρώτη ερώτηση και διαφορετική αν απαντήσουμε καταφατικά στη δεύτερη.

Η πρωτοπόρος **Επιτροπή Βιοηθικής της Εκκλησίας της Ελλάδος** (δημιουργήθηκε το 1998), η οποία στελεχώνεται με επιστήμονες από πολλά επιστημονικά πεδία και προηγήθηκε χρονικά της **Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής** (αρχίζει να λειτουργεί από τα έτη 2000-2001) ανοίγει νέους δρόμους προσέγγισης των βιοηθικών ζητημάτων στη χώρα μας.

Η συμβολή μελών της Επιτροπής Βιοηθικής της Εκκλησίας της Ελλάδος, μα και μεμονωμένων θεολόγων, θα ήταν καθοριστική για την πληρότητα του τόμου εμπλουτίζοντας τον με νέα πεδία συζήτησης και προσφέροντας στον αναγνώστη τη δυνατότητα να προσεγγίσει το θέμα όχι μόνο μέσα από τα δεδομένα μίας άλλης επιστήμης, αλλά μέσα από την **προοπτική της αιωνιότητας**.

Αναμφίβολα, δε αναμένει κανείς να συζητηθούν όλα τα σχετικά με τη βιοηθική θέματα στα πλαίσια ενός μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών ή ενός τόμου. Το ότι θίγονται πολλές πτυχές (ο τόμος είναι χωρισμένος στις παρακάτω οκτώ ενότητες: *Βιοηθική: θεωρητικά θεμέλια και ιστορικές καταβολές, Ζητήματα ζωής και θανάτου, Από τη βιοηθική στο βιοδίκαιο, Δίκαιο, ηθική και πολιτική, Οι βιοεπιστήμες στην κοινωνία, Περιβαλλοντική βιοηθική, Η παγκοσμιοποίηση της*

βιοηθικής, Η εξέλιξη της (βιο)ηθικής) αποτελεί ένα ακόμη από τα θετικά του τόμου, όπως και το ότι οι πραγματεύσεις είναι ευσύνοπτες, εναργείς και θίγουν καίρια και εν πολλοίς πρακτικά/καθημερινά προβλήματα.

Η παρουσίαση, όμως, των θέσεων της Εκκλησίας, με τη συμμετοχή μελών της Επιτροπής Βιοηθικής της και άλλων θεολόγων στον τόμο ή με αναφορά στα κείμενα που μέχρι τώρα η Επιτροπή αυτή έχει δημοσιοποιήσει, θα οδηγούσε σε έναν γόνιμο διάλογο ώστε η συνολική εικόνα του τόμου να είναι **περισσότερο πολυδιάστατη** εμπλουτιζόμενη με προσεγγίσεις που σχετίζονται με τη βαθύτερη ουσία των προβλημάτων και όχι μόνο με κάποιες από τις κοινωνικές, ιατρικές, νομικές ή περιβαλλοντικές εκφάνσεις τους.

<http://bit.ly/13N7JAO>